

Sygn. akt III AUa 524/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bożena Grubba
Sędziowie:	SSA Aleksandra Urban SSA Jerzy Andrzejewski (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Lidia Pedynkowska

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy C. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji C. Ż.

od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu- IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 grudnia 2012 r., sygn. akt IV U 2472/12

oddala apelację.

Sygn. akt. III AUa 524/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczony C. Ż. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 7.03.2012 r. znak (...), którą organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury. W ocenie ubezpieczonego zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy emerytalnej emerytura powinna mu zostać przyznana.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o jego oddalenie. Pozwany organ rentowy, powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), wskazał, że nie zaliczył do stażu pracy okresu pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców z uwagi na rozbieżności pomiędzy okresami potwierdzonymi zeznaniami świadków, a oświadczeniem ubezpieczonego. Nadto organ rentowy zaznaczył, że nawet przy uwzględnieniu spornego okresu pracy na gospodarstwie rodziców ubezpieczony nie spełnia warunków posiadania 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1.01.1999

r., gdyż udowodniony wówczas byłby jedynie okres 23 lat i 6 miesięcy. Jednocześnie organ rentowy uznał za udowodnione 11 lat, 1 m-c i 3 dni pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 31 grudnia 2012r. Sąd Okręgowy w Elblągu – IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia i rozważania. Niekwestionowanym było, że ubezpieczony C. Ż. był zatrudniony: od 11.01.1972r. do 26.04.1972r. w (...) Zakładach (...) w S.; od 1.01.1979r. do 2.02.1990r. w Przedsiębiorstwie (...) w E.; od 26.05.1998r. do 15.10.1998r. zatrudniony był w firmie (...). Niekwestionowanym było, że od 27.04.1972r. do 8.04.1974r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową, a od 3.02.1990r. posiadał prawo do renty inwalidzkiej przyznanej decyzją z dnia 5.03.1990. Ubezpieczony od 1991r. do 2000r. dzierżawił gospodarstwo rolne od H. D., przy czym, w okresie dzierżawy nie opłacał składek KRUS, a od 1.01.2000r. z przerwami pracował na terenie Niemiec. Ubezpieczony wywodził swoje uprawnienia do emerytury, wskazując, że posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych albowiem w okresie od 5.12.1966r. do 11.01.1972r. pracował na gospodarstwie rolnym rodziców, a w latach 1991-1998r. dzierżawił i jednocześnie pracował na gospodarstwie rolnym, a nadto, przez okres 15 lat pracował w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy przywołał znajdujące zastosowanie przepisy prawa i wskazał, że bezspornym, a tym samym udowodnionym przez ubezpieczonego, było spełnienie przesłanki w postaci wieku – 60 lat (ubezpieczony bowiem osiągnął ten wiek w dniu (...)), nie pozostawiania w stosunku pracy oraz nie przystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego. Oznaczało to, że spornym pozostawało spełnienie przez ubezpieczonego przesłanki legitymowania się 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym na dzień 1.01.1999 r., jak i spornym było między stronami spełnienie warunku 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy podkreślił, że wszystkie przesłanki muszą być spełnione łącznie i brak jednej z nich wyklucza możliwość przyznania prawa do emerytury. Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności badał istnienie spełnienia przesłanki 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, i zdaniem Sądu, ubezpieczony nie spełnił tego wymogu. Niekwestionowanym było, iż ubezpieczony z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o pracę legitymuje się okresem 18 lat, 4 miesięcy i 29 dni i, co słusznie zauważył w odpowiedzi na odwołanie organ rentowy, zaliczenie ubezpieczonemu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 5.12.1996 do 10.01.1972 r., tj. 5 lat 1 miesiąca i 5 dni, łącznie z okresem niekwestionowanym pozwoliłoby jedynie uznać okres 23 lat 6 miesięcy i 4 dni. W tej sytuacji ubezpieczony, by wykazać 25 letni okres składkowy i nieskładkowy wskazywał, że w latach 1991-2001 dzierżawił gospodarstwo rolne, na którym pracował. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe: 1. okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki, 2. przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, 3. przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia. Z powyższego przepisu wynika, że okresy pracy rolniczej traktuje się jako okresy składkowe, o ile w czasie podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu rolników, tj. od dnia 1 stycznia 1978 r. (por. wyrok SN z dnia 22 stycznia 2003 r., II UK 51/02, OSNPUSiSP 2004, nr 7, poz. 127), a potem ubezpieczeniu społecznemu rolników (tj. od dnia 1 stycznia 1983 r.) ubezpieczony opłacał składki na to ubezpieczenie; ewentualnie mając ukończone 16 lat pro-wadził (tj. był rolnikiem przed dniem 1 lipca 1977 r.) lub pracował (tj. miał inny status niż rolnik przed dniem 1 stycznia 1983 r., bo od tej daty rolnicy mieli obowiązek opłacania składek również za domowników) w gospodarstwie rolnym. Z twierdzeń ubezpieczonego jednoznacznie wynikało, że w okresie wykonywania w latach 1991-2000r. pracy rolniczej na dzierżawionym gospodarstwie, nie opłacał on składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Tym samym, w ocenie Sądu Okręgowego, nie można było uznać okresu pracy na gospodarstwie rolnym w latach 1991-1998 jako okresu uzupełniającego przy ustalaniu prawa do emerytury. Po negatywnym rozstrzygnięciu powyższej kwestii, należało uznać, iż nawet w przypadku uwzględnienia drugiego z wnioskowanych przez skarżącego okresów, tj. okresu jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 5.12.1996r. do 10.01.1972r., w wymiarze 5 lat, 1 miesiąca i 5 dni, skarżący na dzień 01.01.1999r. i tak nie wykazałby przesłanki 25 letniego okresu ubezpieczenia, a jedynie 23 lat 6 miesięcy i 4 dni. Tym samym odpadła już jedna z przesłanek koniecznych do przyznania prawa do świadczenia. Ponieważ, tak jak to już wyżej wskazano, wszystkie przesłanki do świadczenia muszą być spełnione kumulatywnie, brak spełnienia jednej

z nich powoduje, że nie było potrzeby merytorycznego badania i przeprowadzania postępowania dowodowego pod kątem spełniania przez skarżącego kolejnej kwestionowanej przez pozwanego przesłanki, tj. 15 lat pracy wykonywanej przez skarżącego w szczególnych warunkach. Z tych też względów, uznając, że zaskarżona odwołaniem decyzja odpowiadała prawu, Sąd, stosownie do art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. oddalił odwołanie skarżącego jako nieuzasadnione.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony, zaskarżając go w całości i zarzucając temu wyrokowi niesłuszne oddalenie odwołania. Podnosząc powyższe zarzuty C. Ź. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, ponieważ ZUS w O. nie dołożył wszelkich starań do wyjaśnienia okresu zatrudnienia i doliczenia brakującego 1,5 roku, lat nieskładkowych brakujących do 25-letniego stażu pracy. W ocenie skarżącego posiada świadectwa pracy, z których można by zaliczyć brakujący okres zatrudnienia. Posiada świadectwo ukończenia Szkoły Przesposobienia Rolniczego /w załączeniu świadectwo ukończenia szkoły/, z którego wynika w jakim okresie uczył się i miał praktykę na gospodarstwie rolnym /wspomniał, że jego rówieśnikom zostało to zaliczone do stażu pracy/. Ponadto w latach pobierania renty inwalidzkiej posiadałem przez 10 lat gospodarstwo rolne, na którym pracowałem, nie musiałem opłacać składek KRUS - to zarzuca mi Sąd w Elblągu /jakbym opłacał, to byłyby te lata zaliczone jako składkowe/. W mojej ocenie można by te lata zaliczyć jako lata pracy, ale nieskładkowe. Te dwa okresy nauki zawodu i okres pracy w gospodarstwie rolnym w ocenie skarżącego powinny być zaliczone do jego okresu zatrudnienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego C. Ź. nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie przypomnieć należy, iż ubezpieczony wniósł odwołanie od decyzji odmawiającej przyznania wnioskowego świadczenia, tj. prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych /t.j. Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, dalej ustawa emerytalna/. Wskazany przepis wraz z art. 32 ustawy emerytalnej oraz przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze /dalej rozporządzenie/, określają dla mężczyzn następujące przesłanki prawa do wcześniejszej emerytury: ukończony 60 rok życia, 25 letni ogólny staż ubezpieczeniowy, 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed 1 stycznia 1999 r., nieprzystąpienie do OFE albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Z dniem 1 stycznia 2013r. odpadła przesłanka rozwiązania stosunku pracy

Podkreślenia wymaga, że wskazane wyżej przesłanki spełnione muszą być kumulatywnie. Innymi słowy ustalenie, że ubezpieczony nie spełnia chociażby jednej ze wskazanych wyżej przesłanek, uniemożliwia przyznanie wnioskowanego świadczenia.

Nadto pamiętać należy, iż Sąd ubezpieczeń rozpoznający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej prawa do świadczenia rozstrzyga o prawie do konkretnego świadczenia, nie zaś o poszczególnych elementach składających się na to świadczenie. W sytuacji zatem, gdy ubezpieczony nie spełnia jednej przesłanki, brak jest podstaw do badania pozostałych przesłanek warunkujących prawo do emerytury w wieku obniżonym.

Tym samym, Sąd dochodząc do przekonania, iż ubezpieczony nie legitymuje się 25 letnim ogólnym stażem ubezpieczeniowym, nie ma obowiązku prowadzenia postępowania celem ustalenia spełnienia pozostałych przesłanek przyznania świadczenia, w tym stażu pracy w szczególnych warunkach.

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy, zwrócić należy uwagę, iż organ rentowy odmówił ubezpieczonemu wnioskowanego świadczenia, wskazując, że nie legitymuje się wymaganym ogólnym stażem ubezpieczeniowym oraz stażem pracy w warunkach szczególnych. Z kolei Sąd Okręgowy ograniczył postępowanie do rozważenia przesłanki 25 letniego ogólnego stażu ubezpieczeniowego.

Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Uzupełniając tylko dodać można, iż ubezpieczony spełniłby przesłankę 25 lat ogólnego stażu ubezpieczenia tylko w przypadku uwzględnienia obu spornych okresów, pracy w gospodarstwie rolnym w okresie nauki oraz w czasie dzierżawienia gospodarstwa rolnego /1991-2000/.

Mając na uwadze powyższe uznać należy, iż Sąd Okręgowy w sposób uprawniony ograniczył postępowanie do okoliczności wykluczających możliwość zaliczenia ubezpieczonemu do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego, które wnioskodawca dzierżawił po 1991 roku.

Pamiętać bowiem należy, iż stosownie do treści art. 16 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników /tekst jednolity Dz.U.2013.1403/ przewidziane w ust. 1 objęcie ubezpieczeniem emerytalno-rentowym z mocy ustawy, jak i wskazane w ust. 2 pkt 1 i 2 objęcie na wniosek, w myśl ustępu 3, nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Bezsprzecznie zaś, ubezpieczony od dnia 3 lutego 1990r. otrzymywał rentę inwalidzką z ZUS /k. 10 akt rentowych/. Nie można również tracić z pola widzenia, iż zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych /t.j. Dz. U.2009.53.1227/ przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe: okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki. Ubezpieczony w toku postępowania nie kwestionował faktu niepłacenia składek na ubezpieczenie społeczne, zaś zgłoszone w apelacji żądanie doliczenia tego okresu jako nieskładkowego, nie znajduje oparcia w przepisach.

Reasumując, wobec braku możliwości zaliczenia do ogólnego stażu pracy okresu dzierżawienia gospodarstwa rolnego po 1991 roku, o czym była mowa wyżej, nie zachodzi potrzeba rozważania możliwości zaliczenia do tego stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym w czasie pobierania nauki, gdyż nawet w przypadku uwzględnienia tego okresu, ubezpieczony nie osiągnie wymaganego 25 letniego ogólnego stażu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny przedmiotowej sprawy i dokonał trafnej jego oceny prawnej, której nie wzruszają podniesione w apelacji zarzuty, a zatem zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.